

FITXA IDENTIFICATIVA**Dades de l'Assignatura**

Codi	36620
Nom	Documentació comunicativa
Cicle	Grau
Crèdits ECTS	6.0
Curs acadèmic	2023 - 2024

Titulació/titulacions

Titulació	Centre	Curs	Període
1334 - Grau en Periodisme	Facultat de Filologia, Traducció i Comunicació	1	Segon quadrimestre

Matèries

Titulació	Matèria	Caràcter
1334 - Grau en Periodisme	5 - Comunicació	Formació Bàsica

Coordinació

Nom	Departament
CANO ORON, LORENA	340 - Teoria dels Llenguatges i Ciències de la Comunicació

RESUM

L'assignatura estudia els fonaments de la documentació comunicativa aplicada principalment al Periodisme i a la investigació acadèmica: 1) Examina les tècniques de recerca i recuperació d'informació tant analògica com digital, així com els tipus de fonts d'informació i els criteris de credibilitat. 2) Introdueix la investigació acadèmica en l'àmbit de la comunicació, analitzant l'estructura de l'article científic, coneixent normes bàsiques de citació i referenciació i desenvolupant les competències necessàries per a obtenir informació precisa en l'àmbit d'estudi. 3) Aprofundeix en el coneixement de l'ecosistema digital per a abordar el paper que juguen els algoritmes en la recuperació de la informació; 4) Presenta tècniques avançades de recerca d'informació digital tant en cercadors, com en xarxes socials i hemeroteques digitals. 5) Aborda el problema de la desinformació i ofereix criteris i tècniques digitals per a verificar la informació. 6) Situa la documentació informativa com a servei dels mitjans de comunicació. 7) Reflexiona sobre les vulnerabilitats digitals que posen en risc la informació sensible de la ciutadania.

CONEIXEMENTS PREVIS

Relació amb altres assignatures de la mateixa titulació

No heu especificat les restriccions de matrícula amb altres assignatures del pla d'estudis.

Altres tipus de requisits

No s'exigeixen coneixements previs

L'assignatura Documentació comunicativa té una estreta relació amb la major part de les assignatures del Grau, especialment amb aquelles que contemplen el lliurament de treballs acadèmics per part de l'alumnat i, en especial, amb l'elaboració del TFG. Els coneixements sobre documentació, fonts i modes de realització dels treballs acadèmics seran necessaris per a qualsevol lliurament de treball acadèmic individual o grupal. Tot i això, no hi ha restriccions de matrícula.

COMPETÈNCIES

1334 - Grau en Periodisme

- Que els estudiants hagen demostrat posseir i comprendre coneixements en una àrea d'estudi que parteix de la base de l'educació secundària general, i se sol trobar a un nivell que, si bé descansa en llibres de text avançats, inclou també alguns aspectes que impliquen coneixements procedents de l'avantguarda del seu camp d'estudi.
- Que els estudiants sàpien aplicar els seus coneixements al seu treball o vocació d'una forma professional i posseïsquen les competències que solen demostrar-se per mitjà de l'elaboració i defensa d'arguments i la resolució de problemes dins de la seua àrea d'estudi.
- Que els estudiants siguen capaços de treballar en equip, de comunicar les pròpies idees i d'integrar-se en projectes comuns destinats a l'obtenció de resultats.
- Que els estudiants manifesten respecte solidari per les diferents persones i pobles del planeta, així com coneixement dels grans corrents culturals en relació amb els valors individuals i col·lectius i respecte pels drets humans.
- Capacitat per a buscar, seleccionar, llegir, interpretar i analitzar textos i documents tant escrits com audiovisuals (capacitat analítica, sintètica i crítica) .
- Capacitat i habilitat per a buscar, seleccionar, contextualitzar i jerarquitzar qualsevol tipus de font o document (escrit, sonor, visual, etc.) d'utilitat per a l'elaboració i processament d'informació, així com per al seu aprofitament comunicatiu persuasiu o de ficció i entreteniment.

RESULTATS DE L'APRENTATGE

- Realitzar i presentar correctament un treball des del punt de vista acadèmic.
- Ensinar-se en les tècniques de cerca, identificació, selecció i recollida d'informació, especialment la necessària per a la confecció de notícies i reportatges per a mitjans de comunicació convencionals i/o digitals.
- Avaluar críticament qualsevol tipus de fonts, documents i fets amb la finalitat, d'una banda, de tractar-

los convenientment i, per un altre, de transformar-los en informacions d'interès mitjançant els llenguatges informatiu-comunicatius requerits per a cada cas i en mitjans de qualsevol naturalesa.

- Adquirir capacitat i habilitat per a buscar, seleccionar i jerarquitzar qualsevol tipus de font o document (escrit, sonor, visual, etc.) d'utilitat per a l'elaboració i processament de la informació, així com per al seu aprofitament comunicatiu persuasiu o de ficció i entreteniment.
- Desembolicar-se en el coneixement i ús generalitzat de les diferents eines de cerca d'informació i documentació, tant en l'àmbit analògic (hemeroteques, arxius, etc.) com en el digital (webs, motors de cerca, etc.)
- Familiaritzar-se amb l'elaboració correcta de les estratègies de cerca, el seu llenguatge i aplicació.
- Reconèixer i analitzar la tasca de documentació dins del procés de creació de la notícia i el reportatge.

DESCRIPCIÓ DE CONTINGUTS

1. INTRODUCCIÓ A LA DOCUMENTACIÓ INFORMATIVA

- 1.1. Documentació Informativa
- 1.2. El procés documental i les seues funcions
- 1.3. Fonts d'informació documentals
- 1.4. Criteris per a avaluar la fiabilitat

2. DOCUMENTACIÓ I INVESTIGACIÓ ACADÈMICA

- 2.1. Documentació acadèmica
- 2.2. L'article científic
- 2.3. Recuperació de la informació en cercadors especialitzats
- 2.4. Tipus de plagi
- 2.5. Normes de referenciació i citació (APA7)

3. INTRODUCCIÓ A L'ECOSISTEMA DIGITAL

- 3.1. Arquitectura web i sistemes de gestió de continguts
- 3.2. Algoritmes com a editors
- 3.3. Search Engine Optimization (SEO)
- 3.4. Nous hàbits de consum informatiu

4. RECUPERACIÓ D'INFORMACIÓ

- 4.1. Informació en suports analògics
 - 4.1.1 Unitats documentals
- 4.2. Informació en suport digital
 - 4.2.1. Cerca especialitzada (OSINT)
 - 4.2.2. Hemeroteques digitals
 - 4.2.3. Seguiment de la informació
 - 4.2.4. Cerca i llicències de documents audiovisuals

5. VALIDAR LA INFORMACIÓ

- 5.1. Estratègies i tècniques de desinformació
- 5.2. Circulació de rumors
- 5.3. Biaixos cognitius
- 5.4. Contrastar la informació
- 5.5. Tècniques digitals de verificació

6. APLICACIÓ DE LA DOCUMENTACIÓ PER A LA PRODUCCIÓ DE CONTINGUT

- 6.1. Productes informatius documentals
- 6.2. Registre del procés

7. CENTRES DE DOCUMENTACIÓ EN MITJANS DE COMUNICACIÓ

- 7.1. Sistemes de gestió i emmagatzematge de la documentació (analògica i digital)
- 7.2. Evolució dels centres de documentació
- 7.3. Nous rols professionals

8. GESTIÓ PERSONAL DE LA INFORMACIÓ

- 8.1. Bases de dades pròpies
- 8.2. Seguretat digital
- 8.3. Empremta digital

VOLUM DE TREBALL

ACTIVITAT	Hores	% Presencial
Classes de teoria	30,00	100
Pràctiques en aula informàtica	30,00	100
Elaboració de treballs individuals	30,00	0
Estudi i treball autònom	20,00	0
Lectures de material complementari	15,00	0
Preparació d'activitats d'avaluació	10,00	0
Preparació de classes pràctiques i de problemes	15,00	0
TOTAL	150,00	

METODOLOGIA DOCENT

Les hores presencials de docència consistiran en dos tipus de sessions:

- a) les teòriques, en les quals s'impartiran els fonaments de l'assignatura detallats en l'apartat de continguts. Així mateix, a més dels coneixements exposats en classe, obtinguts de les lectures obligatòries, la professora afegirà a l'aula virtual textos complementaris que seran altament recomanable llegir. Això últim té com a objectiu motivar el treball autònom de l'alumnat en la seua formació fora de l'horari presencial.
- b) les pràctiques, en les quals s'introduiran els coneixements pràctics relacionats amb les diferents tasques i exercicis plantejats i se li permetrà a l'alumnat realitzar les activitats dissenyades per a afermar els coneixements fonamentals.

Totes dues sessions s'impartiran de manera presencial una vegada a la setmana i tindran dues hores de duració.

A partir de les tutories, que seran preferiblement en línia, la professora es compromet amb l'alumnat a continuar orientant la seua formació i resolent els dubtes que puguem aparèixer al llarg del període de l'assignatura.

Addicionalment i de manera esporàdica, sempre que la situació ho permeta, la professora pot organitzar sessions magistrals a càrrec d'experts. En aquestes situacions extraordinàries s'intentaran realitzar dins de l'horari establert.

AVALUACIÓ

Primera convocatòria:

Avaluació ordinària:

-Realització de les pràctiques (corresponents a AF2 del Verifica): 50% de la nota. Per a poder presentar-se a l'examen teòric és necessari haver realitzat el 80% de les pràctiques establides. Les pràctiques es publicaran a l'Aula Virtual a l'inici de classe o amb antelació a aquesta.

-Examen teòric (corresponents a AF1 del Verifica): 50% de la nota. És requisit indispensable aprovar l'examen per a superar l'assignatura.

Avaluació extraordinària: l'alumnat que no s'haja presentat a l'avaluació ordinària o que l'haja suspés tindrà dret a realitzar una avaluació extraordinària que consistirà en un examen teòric-pràctic. Aquest examen suposa el 100% de la nota.

Segona convocatòria:

Cas d'haver superat les pràctiques al llarg del curs, es realitzarà només la prova escrita (examen teòric) recollida en l'Avaluació Ordinària.

Cas de no haver realitzat les pràctiques o no haver obtingut en elles l'aprovat, es realitzarà l'Avaluació Extraordinària.

Qüestions generals

L'honestedat intel·lectual és vital en les comunitats acadèmiques, i per a la justa avaluació del treball de l'estudiantat. Tots els treballs presentats en aquest curs han de ser d'autoria original. No s'admetran treballs en els quals es faça ús de col·laboració fraudulenta o la composició amb l'ajuda d'intel·ligència artificial (ChatGPT o altres).

En el cas de comprovar-se plagi en un treball d'avaluació d'un estudiant, aquest es podrà puntuar amb la qualificació numèrica de zero i suposar la suspensió de la convocatòria, amb independència del procediment disciplinari que es puga incoar i, si escau, de la sanció que siga procedent d'acord amb la legislació vigent.

També es consideraran faltes greus, i per tant poden suposar la suspensió immediata de la convocatòria, còpia o facilitar la còpia de treballs entre alumnat del grau; accedir irregularment o apropiar-se anticipadament del contingut d'una prova o examen; facilitar o procurar l'apropiació, alteració o destrucció posterior del contingut o dels resultats d'una activitat avaluable i la suplantació de la persona en exàmens. Quan es detecten les faltes greus assenyalades en aquest punt, l'o la docent haurà de comunicar-lo a la coordinació del Grau.

La presentació de treballs i/o exàmens amb faltes d'ortografies o ortotipogràfiques i/o errors de sintaxis, coherència o redacció serà penalitzat i pot arribar a suposar la suspensió d'aquesta prova.

REFERÈNCIES

Bàsiques

- Codina, L.; Lopezosa, C.; Rovira, C. (2022): Periodismo y algoritmos: de la era de la información a la era del algoritmo. Documentación de Ciencias de la Información, 45 (1), 1-5.

Codina, L., Gonzalo-Penela, C., Pedraza-Jiménez, R., & Rovira, C. (2017). Posicionamiento web y medios de comunicación ciclo de vida de una campaña y factores SEO. Barcelona: Universitat Pompeu Fabra. Departament de Comunicació. Serie Editorial Digidoc. DOI: 10.31009/DigiDoc.2019.inf23

Guallar Delgado, J. (2012). Documentación en el periodismo digital. Universitat Oberta de Catalunya (UOC). Disponible en: <http://openaccess.uoc.edu/webapps/o2/handle/10609/56804>

Guallar, J., & Codina, L. (2018). Journalistic content curation and news librarianship: Differential characteristics and necessary convergence. Profesional De La Información, 27(4), 778-791. <https://doi.org/10.3145/epi.2018.jul.07>

Linares, J., Codina, L., Abadal, E., & Guallar, J. (2016). Periodismo en bases de datos y buscabilidad de la información: protocolo de análisis y resultados de aplicación. Barcelona: Universitat Pompeu

Fabra. Departament de Comunicació. Serie Editorial DigiDoc.
<https://repositori.upf.edu/handle/10230/27310>

Galdón, G. (2002). Teoría y práctica de la documentación informativa. Barcelona: Ariel.

Giménez Toledo, Elea (2007). Manual de Documentación para comunicadores. Pamplona: Eunsa

López-Carreño, R. (2017). Fuentes de información: guía básica y nueva clasificación. Barcelona: Editorial UOC.

Complementàries

- Argudo, S., & Pons, A. (2013). Mejorar las búsquedas de información. Barcelona: Editorial UOC.

Figueroa, P., & Codina, L. (2018). Agregadores de noticias: caracterización, funciones y estudios de caso. Barcelona: Universitat Pompeu Fabra. Departament de Comunicació. Serie Editorial DigiDoc.
<http://hdl.handle.net/10230/34272>

Lopezosa, C., Codina, L., Díaz-Noci, J., Ontalba, J. A. (2020). SEO and the digital news media: From the workplace to the classroom. *Comunicar*, 28 (63), 65-75.
<https://www.revistacomunicar.com/html/63/es/63-2020-06.html>

Lopezosa, C., Codina, L., López-García, G., Corbella-Cordomi, J. (2020). Mapa de visibilidad y posicionamiento en buscadores de los principales grupos mediáticos españoles. *Profesional de la información*, 29 (2), e290203. <https://doi.org/10.3145/epi.2020.mar.03>

Mases Blanch, N., & Duran de Haro, P. (2013). Documentación audiovisual. Universitat Oberta de Catalunya (UOC). Disponible en: <http://openaccess.uoc.edu/webapps/o2/handle/10609/75845>

Moreiro González, J. (2000). Manual de documentación informativa. Madrid: Cátedra.

Trillo Domínguez, M.; Gallego Márquez, C. (2022): SEO para periodistas: nuevo perfil profesional y estrategias de publicación desde la redacción. *Documentación de Ciencias de la Información*, 45(1), 17-24.